

Krausz Simon És Krausz Simonné

A nagypapám, Krausz Simon és a nagymamám, Krausz Betti van a képen -- ők anyukámnak az édesanyja és az édesapja. 1930-ban készült a kép, a hátulján ez áll: 'Emlékül 30. évi házasságunk emlékére'. Anyai nagypapám 1932-ben halt meg, tehát én nem ismertem, csak hallomásból. Tatai volt, Tatán voltak a testvérei. Anyukám mindig hatalmas emlékként kezelte Tatát, ahova lejárt, és nagyon szeretett ott lenni. Nagypapám igazi magyar ember volt. A zsidók mindig kötődtek valahova. Általában nem a magyarságukkal tűntek ki. A nagypapám azonban nagyon magyarnak vallotta magát. A nagypapám ennyiből volt nagy magyar. Nem a mai értelemben, mikor magyarkodnak, és nem is a régi értelemben, ő nem volt magyar úr, ő egy egyszerű ember volt, a gyökerei Magyarországhoz kötötték. A nagypapám nem beszélt németül, mint nagymama, bár később valamennyire megtanult, nem beszélt jiddisül sem, viszont Petőfit szavalta. Sőt még a legkisebb lánya, Rózsika, aki Párizsban volt, az is Petőfit szavalta. Nagypapa nem volt vallásos ember, a gyerekei, ahogy születtek -- más a Bibliába írja be a gyerekei születését --, neki volt egy Petőfi-könyve (sajnos nincs meg), Petőfi összes költeményei, és annak az elejére írta be mindig a gyerekei születését: Irénkém, Rózsikám és a születési évüket. A nagypapám villamosellenőr volt, amire rettentő büszkék voltak a lányai. Óbudán szolgált mint villamosellenőr. Akkor nem foglalkoztak az egyszerű emberek politikával. Elfogadták az idő szellemét, Ferenc Józsefet és az akkori társadalmat. Őt még nem érintették a zsidótörvények, úgyhogy semmiféle politikai dolog nem volt, nem is lehetett. Őket csak az érintette, hogy akkor volt egy gazdasági fellendülés Magyarországon, a fehérterror bekövetkeztével. Horthynak ezt a javára szokták írni, hogy valamivel könnyebb volt a szegény emberek élete [lásd: bethleni konszolidáció]. Zsidó megkülönböztetés akkor még nem volt [lásd: antiszemita közhangulat az 1920-as évek elején]. Úgyhogy ezek az emberek abszolút nem politizáltak. Én a nagypapámat nem ismertem, úgy tudom, rákban halt meg. Halványan visszaemlékszem, 1875-ben született a nagymama is meg a nagypapa is, azt hiszem, egyidősek voltak. 1900-ban esküdtek, ebből tudom visszavezetni. Nagymamám otthon nevelte a sok gyerekét. Nagymamámat ismertem, sajnos nagyon szomorú körülmények között halt meg, Auschwitzban. A nagymamám tartotta az ünnepeket. Én hoztam le a

padlásról mindig az edényeket [Pészahkor, amikor a lakás homecolása után speciális pészahi edénykészletet vesznek elő. -- A szerk]. Imádtam. Gyönyörűek voltak és vadonatújak, egyszer egy évben használtuk. Ő óbudai volt, meg a dédmamám is óbudai volt. A nagyanyám jiddisül beszélt, elég erős német akcentussal. Akkor a zsidók jiddisül beszéltek [Budapesten igen kevés zsidó beszélt jiddisül, főleg a bizonyos vidékekről betelepültek és a szigorú ortodoxok. Elképzelhető persze, hogy Krausz Betti jiddisül beszélt, de Óbudán ez nem volt gyakori. -- A szerk.]. Nem nagyon beszélt magyarul. Velem viszont csak magyarul beszélt. Nagypapám is megtanult németül. Ha veszekedtek, akkor németül, mert az könnyebben ment a nagymamának. Azt tudom, hogy anyukám is jól beszélt németül, és mikor már nagyon beteg volt, németül kezdett beszélni, visszajött neki a német. Azt mondta az orvos, ez természetes, hogy ilyenkor visszajön a gyerekkor. Hiszen ők a nagymamával csak németül beszéltek. A nagymamám a Pacsirtamező utca 24-ben lakott, a Beszkárt-házban, a nagypapa által szerzett szolgálati lakásban [Beszkárt -- Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság]. Ott lakott a nagymama egy szoba-konyhás lakásban a gyerekeivel együtt. Szegény nagymamát onnan is vitték el. A nagymamám 1944-ben, még nyáron egyszer azt mondta: 'Jaj istenem, csak már jönnének az oroszok, hogy az én szegény Béla fiam végre hazajöhessen!' És egy rohadt szomszéd följelentette. Hetven éves volt szegény akkor.